

Ret og Frihed.

August 2023. Nr. 19.

Udgivet af Retsliberalt Forum og Retsforbundet i forening.

RET OG FRIHED indeholder denne gang 6 indlæg.

Første indlæg er af Brian Jaminson, bestyrelsesmedlem i Retsforbundet og handler om AI ("kunstig intelligens")

Andet indlæg er en opfordring fra medlem af Retsforbundet Ole Kaup, som foreslår opstilling til Folketinget. Og en kvittering for engagementet fra bestyrelsen for Retsforbundet og Kaups reaktion.

Tredje indlæg er et genoptryk af Per Øhrgaards indlæg i nr. 18, idet et afsnit ved en fejl var faldet ud. I øvrigt er artiklen værd at genlæse.

Fjerde indlæg er af medlem af Retsforbundet Ole Petersen og handler om dødsbistand, som aktuelt debatteres, især pga. statsminister Mette Frederikssens udtalelser om evt. at indføre aktiv dødsbistand.

Femte indlæg er af redaktør Thorkil Sohn og er en uddybning af en ultrakort formulering af medlem af bestyrelsen for Retsliberalt Forum Per Møller Andersen om forholdet mellem retsliberalisme og georgisme. Det efterfølges af nogle tanker om, hvordan det giver en anden indfaldsvinkel til samtalen mellem de to linjer i bevægelsen.

Sjette indlæg er en tale af den store retsstatstænkner Viggo Starcke.

Til slut er der en række praktiske oplysninger mv.

Kunstig intelligens - AI

Af Brian Jaminson, medlem af Retsforbundets bestyrelse.

Kunstig intelligens er langt fra ny, men den har udviklet sig hurtigt i de senere år. For 35 år siden var overvejelser om brugen af AI i erhvervslivet en del af et kursus, jeg deltog i. Nogenlunde samtidig foreslog nogen på tysk radio, som jeg formoder ikke var seriøst ment, at kansleren på det tidspunkt Helmut Kohl kunne erstattes af AI.

Allerede for omkring 25 år siden skrev jeg en kort kommentar;

Det er muligt at forestille sig en verden, hvor computere designer nye computere og software, som igen designer ikke bare robotter og arbejdsredskaber, men også de processer og fabrikker, hvor næsten alt produceres.

Bare for at illustrere, hvad der allerede er opnået i landbrug, et område, der ikke åbenlyst er i fokus. I dag er nogle mælkebedrifter næsten fuldstændig drevet af AI. Afgrøder, der bruges til at fodre køer, plantes, passes og høstes af landbrugsmaskiner, som styres af GPS, og med doseringen af gødning beregnet ved overvågning af vækst og automatiseret jordanalyse. Køerne malkes af computerstyrede automatiserede malkemaskiner, der genkender hver ko fra en chip i dens øre. Doseringen af foder beregnes ud fra flere løbende overvågede parametre for hver enkelt ko.

Det vil snart være muligt at erstatte, ikke bare fysisk arbejde, men også tænkende arbejde, analyse, planlægning og beslutningstagning. Mange af de aktiviteter, som udføres af mellem- og endda topledelsen, kunne udføres hurtigere og mere præcist til væsentligt lavere omkostninger ved brug af kunstig intelligens.

Hvordan passer almindelige mennesker ind i denne nye verden?

Vil ægte frihandel være endnu mere truet, når multinationale selskaber gør brug af kunstig intelligens til at manipulere markeder? Vil vi se en markant stigning i pseudoarbejde, bare for at holde folk beskæftiget, så de ikke laver ballade? Uden behov for traditionelt arbejde, og dermed indkomst og købekraft, hvem bestemmer hvem der får hvad i denne nye verden?

Jeg tror, at den fremtidige udvikling af kunstig intelligens vil have betydelige, både direkte og indirekte, virkninger på vores fire hovedmål; fuld grundskyld, frihandel, personlig frihed og statsmagtens begrænsning.

Vil dem, der kontrollerer algoritmerne, kontrollere verden?

Jeg synes, der er grundlag for at drøfte denne udvikling. Hvad mener I?

Med venlig hilsen
Brian

I FOLKETINGET IGEN?

Af medlem af Retsforbundet Ole Kaup.

Jeg har tænkt over i et stykke tid om det ikke var på tide at Retsforbundet prøvede på at komme i folketinget igen til næste valg.

Det er min klare fornemmelse at mange mennesker i Danmark er mere end meget trætte af de siddende politikeres manglende forståelse for hvad der bekymrer den almindelige dansker.

Skulle vi ikke prøve at holde et møde hvor denne ide kunne blive diskuteret, jeg stiller gerne op og lægger arbejde i at udbrede Retsforbundets politik.

Ekstrakt af bestyrelsens reaktion v/ Thorkil Sohn.

Kære Ole Kaup. Vi drøftede din henvendelse på det sidste bestyrelsesmøde. Og ja, mange er trætte af de siddende politikere. Men vi er enige om, at vi "lige skal have cyklen pumpet først" – som jeg også skrev til dig personligt.

Herefter vendte Ole Kaup tilbage med bl.a. følgende:

....Det, jeg havde tænkt mig som opstart var uddeling af pamfletter på diverse strøg rundt i landet, samtidigt med at prøve at få medierne gjort interesseret i projektet.....

Den, der har ører at høre med...

Af professor ved Copenhagen Business School Per Øhrgaard.

Da der i foråret var tanker om en folkeafstemning om Store Bededag, mente statsministeren ikke, at en politisk enkeltsag før havde været gjort til genstand for en sådan. Hendes uvidenhed om landets (og hendes partis) historie synes lige så stor som i sin tid Anders Fogh Rasmussens om besættelsestidens (og hans partis).

Thi for 60 år siden, den 25. juni 1963, holdtes der afstemning om fire konkrete jordlove, som var fremsat af den daværende SR-regering og vedtaget i Folketinget, men som faldt med et brag ved afstemningen.

Lovene skulle lægge en dæmper på den jordspekulation, som allerede var begyndt, men ikke havde nået de højder, den siden kom op på. Lovene var to planlove om udstykning og salg, en lov om beskyttelse af mindre landbrug og en naturfredningslov. Oppositionen (Venstre og De Konservative) kaldte dem en ekspropriation, men forlod hurtigt dette standpunkt, fordi ekspropriationslove ikke kan sendes til folkeafstemning. Det blev i stedet en mere almen argumentation, kronet med plakaten om den sorte hånd, som er ved at stjæle det lille uskyldige parcelhus.

Den faktiske virkning af lovens fald var stor i nogle år, indtil VKR-regeringen sidst i 1960'erne måtte gennemføre sine egne jordlove. Nu kunne alle se, at der måtte gøres noget, men megen skade var sket. Og den symbolske virkning af afstemningen har holdt sig – og bredt sig – til dagen i dag.

Med nederlaget til det offentlige markerede befolkningen, at den hellere ville deltage i dansen om guldkalven end samles om fælles projekter. Ordet "privat" kommer pudsigt nok af det latinske *privare*, som blandt andet betyder at røve. Det private er det, som er trukket ud af det fælles, eller med andre ord: Det fælles er udgangspunktet, det primære, det private er sekundært. Det er ikke just den almindelige opfattelse eller praksis i dag. Det fælles offentlige fungerer mere som (underbemandet) reparationsværksted end som drivende kraft. Udviklingen i Danmark både før og efter afstemningen har skamløst begunstiget ejendomsbesiddere, som har fået

milliarder af arbejdsfri og skattefri indkomster og formuer, som går i arv og dermed skærper den ulighed, som i forvejen er voksende. En gammel bekendt af mig var allerede i 1960'erne så alarmeret over skattefradraget for renter, at han opsøgte den radikale Bertel Dahlgaard, som måtte fortælle ham, at det ganske rigtigt var noget tøjeri, men at der ikke var politisk mulighed for at gøre noget ved det. Personligt opdagede jeg ved salg af et rækkehus midt i 1970'erne, at jeg havde boet nærmest gratis i 6 år: Inflation og rentefradrag havde betalt det meste. Lejerne fik en lang næse, som er blevet endnu længere siden. At perioden med lav rente ikke blev brugt til helt af afskaffe fradraget, er ubegribeligt.

Men det er ikke det hele. Ejerlejlighedsloven i 1966 forærede ejerne af etageejendomme store formuer skattefrit, hvis de udstykkede deres besiddelser. Og det mindre landbrug, som skulle beskyttes, er stort set forsvundet.

For nu igen at tale af egen erfaring: I nogle år i 1990'erne og 2000'erne kunne jeg se min formue vokse mere, når jeg lå hjemme i min seng, end når jeg gik på arbejde, og jeg var endda det, man kalder vellønnet. Sengeformuen er skattefri, når den indløses. Et fundamentalt behov som at have tage over hovedet er blevet et spekulationsobjekt. Naturligvis ville internationale udviklinger have sat de planlagte jordlove under pres. Men der havde været mere at stå imod med, hvis de var blevet vedtaget.

Dansen om guldkalven er af en særlig slags. Den udføres nemlig ikke så meget af dem, som intet har og håber at opnå noget, som af dem, der har og frygter at miste noget. Frygten er den stærkeste drivkraft, og jo mere man har, desto mere frygter man for tab, selv hvis man mageligt kunne bære det. I Goethes "Faust" rammer bekymringen den rige – men hjælper ikke den fattige – tværtimod. NB. Denne klumme er skrevet af en, som har haft stor privat (!) fornøjelse af de sidste mange årtiers udvikling. Men det skal ikke forhindre ham i at finde det absurd. Og hermed ønsket om en god sommer!

NEJ TIL AKTIV DØDSHJÆLP!

Af medlem af Retsforbundet Ole Petersen, Stationsvej 79, 4760 Vordingborg.

Nu hvor Mette Frederiksen har meldt kraftigt ud, at hun går ind for aktiv dødsbistand, når livet er for uværdigt at leve, så må vi i Retsforbundet også se at få taget stilling til dette emne; men hvor Mette Frederiksen fremsætter sit synspunkt uden anden form for argumentation, end at det er et forfærdeligt liv for de mennesker, der lider, samt at sagkyndige ikke skal afgøre sagen om at kunne få lov til under visse betingelser at blive slået ihjel af det offentlige; spørgsmålet om aktiv dødsbistand skal derimod afgøres af befolkningen gennem samtale – jeg har i hvert fald ikke hørt andet fra hende – så kan vi som medlemmer af Retsforbundet argumentere en smule dybere.

Lad mig slå fast med det samme: Selvfølgelig er der ingen med et normalt følelsesliv, der ønsker, at noget menneske skal lide; men deraf følger da ikke, at man aktivt skal hjælpe alle med lidelser, og som efter ens personlige opfattelse har et uværdigt liv, med at blive slået ihjel! At slå andre ihjel er jo i virkeligheden, hvad aktiv dødsbistand er!

I Retsforbundets grundtanker ligger det dybt, at der skal værnes om det enkelte menneske – altså også retten til at leve. Hvert menneske er skabt som et helt unikt individ, som ingen andre har ret til f.eks. at bedømme, om man har et værdigt liv – hvad dette underlige udtryk så end vil sige, for hvem bedømmer om et liv er værdigt?

Hertil kommer udtalelser fra sagkyndige, hvor bl.a. Dansk Selskab for Palliativ Medicin, der organiserer læger med speciale i smertelindring, i et åbent brev (af 23. juni 2023) har taget kraftigt afstand til Mette Frederiksens støtte til aktiv dødsbistand. Selskabets formand, Anette Hygum, uddyber denne holdning med at sige, at svaret fra lægers og samfundets side på menneskelig lidelse altid må være, at der skal hjælpes, lindres og tilbydes omsorg. "I selskabet mener vi, at dødsbistand er uforenelig med vores tilgang som læger til patienterne," siger hun.

Lægeforeningen har udtalt sig på samme linje, at en læge aldrig må handle med hensigt på at forårsage en patients død eller medvirke til en patients selvmord.

Ligesom alle andre ønsker lægerne de bedste vilkår for døende patienter. Lægerne færdes blandt patienterne hver dag og tager derfor afsæt i erfaringerne herfra, og de oplever ikke, at der er et udtalt ønske om aktiv dødsbistand blandt de medmennesker, hvis sygdom er så fremskreden, at deres liv ikke længere står til at redde. Desuden finder lægerne, at de allerede har de muligheder, som patienterne efterspørger, når de kalder på aktiv dødsbistand. Det er allerede i dag tilladt at give smertelindrende medicin, selv om man er klar over, at det fremskynder døden. Men det handler om at hjælpe patienten i livet og ikke ind i døden!

Organisationer for handicappede er kommet med tilsvarende udtalelser som de ovenfor anførte. Ønsket om aktiv dødsbistand kommer ikke fra dem! – og, hvilket er nok så vigtigt, så frygter disse organisationer, at hjælpen til handicappede vil blive forringet ved en eventuel vedtagelse af det ønske, som Mette Frederiksens ligesom selv har sat sig i spidsen for at få gennemført, for når de handicappede på længere sigt kan komme til at blive betragtet som en økonomisk byrde, ikke mindst de svært handicappede, så vil der jo være en effektiv måde at skære ned på de samlede udgifter til denne gruppe!

Og hvad med de for gamle, skrøbelige og "ikke-effektive" medmennesker, der allerede under de nugældende forhold giver udtryk for, at de oplever at være til besvær, og at de ikke får den basale hjælp, de har behov for? – vil fremtidsudsigten til en vedtagelse af aktiv dødsbistand for denne gruppe ikke være entydig? Hvad med de livstidsfanger, der føler, at de ikke længere kan leve med bevidstheden om den forfærdelige gerning, de har begået? eller hvad med de ensomme – både unge og gamle – skal vi ikke i den "gode sags tjeneste" sørge for, at de ikke skal have den slags mørke tanker om at være uønskede?

Nytteprincippet kan sagtens få lov til at triumfere i al sin kynisme!

I den debat, der er kommet efter Mette Frederiksens udtalelse, er det fremført, at f.eks. de mennesker, der er ramt af demens, og som ikke synes at have et værdigt liv, og deres situation kan ikke afhjælpes ved smertelindring. Hertil kan svares, at der kan da tilføres flere ressourcer, hvis vi andre vil bevillige, hvad der skal til, så der virkelig bliver mulighed for at give den kærlige pleje, der kan være med til at afbøde nogle af de værste følger ved denne og lignende sygdomme, der bringer så megen ulykke med sig.

Hvem vil for øvrigt være parat til at give en lidende den dræbende medlidenhedsindsprøjtning ... eller lidt hårdt sagt: Give skubbet ud over afgrundens dyb? Skal læger eller sygeplejersker mon udkommanderes til dette umenneskelige, eller skal det være et korps af personer med en helt speciel psyke?

Aktiv dødsbistand er i det hele taget et fattigt svar på lidelse, for det betyder jo ikke, at lidelsen fjernes, men at fjerne den, der lider!

Og sporene skræmmer fra de lande, der har gennemført aktiv dødsbistand. I Holland og Belgien er myndighederne og fortalere for aktiv dødsbistand blevet stærkt betænkelige ved dét, de har åbnet op for, og som har udviklet sig til en "glidebane", som det udtrykkes; og nu kan selv børn i Canada, der ikke føler, at de har det godt, få lov til under visse betingelser at blive slået ihjel.

Selv om det fra begyndelsen af syntes at være af kærlighed til et andet menneske, at der gives tilladelse til, at patienter under visse betingelser kan blive slået ihjel med samfundets velsignelse, så giver det mulighed for misbrug, når der først er givet tilladelse til det i visse situationer. Det ligger nærmest i sagens natur og viser sig éntydigt i de lande, hvor aktiv dødshjælp er indført. Man vil noget godt med aktiv dødshjælp, for lidelsen skal bekæmpes. Men det bliver altså svært at sætte grænser for al den godhed, der ønskes. Ja, selv dét at forsøge på at sætte grænse kan blive betragtet som et udslag af ondskab.

Aktiv dødshjælp er grundlæggende uforeneligt med medmenneskelighed, uanset alle de gode hensigter, der kan fremkomme!

Vi mennesker kan ikke kræve et smertefrit liv; men vi kan noget andet! – vi kan værne om hinandens liv og tilværelse! Vi kan bygge med på livet og håbet, hvor det er truet og trængt – ja, det er vel egentlig den dybe mening med både dit og mit liv! Derfor skal vi i Retsforbundet sige tydeligt nej til aktiv dødshjælp!

Georgismen beskytter samfundet mod den enkelte. Retsmoralen beskytter den enkelte mod samfundet.

Af Thorkil Sohn, medlem af bestyrelsen for Retsforbundet og Retliberalt Forum.

I "Ret og Frihed" nr. 17 havde undertegnede en artikel med fokus på især forskelle mellem retsliberalisme og georgisme. Siden har Per Møller Andersen gjort mig opmærksom på, at de to opfattelser på en måde også komplementerer hinanden.

Per udtrykker det på denne ret geniale kortfattede måde:
**Georgismen beskytter samfundet mod den enkelte.
Retsmoralen beskytter den enkelte mod samfundet.**

Georgismen lægger hovedvægten på, at jorden/resurserne er inddraget på uretmæssig vis af private. Det har to uheldige følger, som skaber ulighed og fattigdom, nemlig 1) at de private ejere "tjener" (udsagnsordet er ilde anbragt) penge uden at gavne/arbejde og 2) at udbuddet af jord begrænses og prisen forhøjes, fordi jordejere kan holde gratis fast på jorden og holde alle andre "ude" med ulighed og fattigdom til følge.

Først når jordrenten inddrages (og tilflyder staten), beskyttes vi alle mod ENKELTPERSONERS tyveri.

Mht. anvendelsen af den inddragne jord- og resurserente nøjes Henry George nemlig med at fastslå, at det er staten, der skal indkassere jord- og resurserenten fra brugerne og forvalte disse mange penge til fælles bedste på alles vegne. Altså: vort land skal gøres til en slags fælles firma med Folketinget som bestyrelse.

STATEN bliver derved (uden at Henry George tænkte dybere derover?) – vores "bestyrer", der sørger for, at værdien af de fælles resurser bliver brugt til "gode formål." Og det bliver en partipolitisk kamplads, hvad disse gode formål er.

Retskiberalismen lægger vægten modsat. Det er ENKELTPERSONERNE, der skal sikres mod SAMFUNDETS overgreb.

Da jorden og dens resurser tilhører alle i lige dele og da arbejde og anvendelse af arbejde ikke stjæler noget fra nogen, er det enhver **ret** få sin brøkandel af den samlede jord- og resurserente og at beholde sit arbejdsudbytte og udbyttet af sit indskud af kapital til arbejdsprocessen. Og enhver har krav på den **frihed**, der ikke krænker andres ret og frihed. Vi skal altså beskyttes mod politikernes trang til at bestemme, hvad der tjener os bedst ved at ville "hjælpe og værne" os alle sammen (mod os selv?) og oplære og forhindre os i at gøre noget "dumt/forkert".

INDIVIDET bliver således det centrale og samfundets opgave bliver først og fremmest at gøre ret og skel, herunder at administrere opkrævningen af jord- og resurserente og "dividere" den med antallet af personer.

Retsliberalister anerkender dog, at nogle midler må anvendes forud; men kun til nøje fastlagte fællesopgaver, der er nødvendige og i alles interesse. F.eks. retspleje, forsvar, infrastruktur, beredskab i nødsituationer mm. En masse andet, som ikke opfattes som værende i alles interesse, f.eks. biblioteker, videregående undervisning, kultur, tilskud til diverse formål, forskning osv. osv. mener retsliberalister klares bedre gennem frivillig samvirke blandt interesserede.

Jeg har nedenfor forsøgt at beskrive det lidt anderledes, for at pege på, hvad der skal drøftes – i stedet for at fremhæve forskellene.

Hvad er det så, vi skal tale om?

Opfølgning på ovenstående af Thorkil Sohn.

Vi arbejder for at samfundet ikke krænker den enkeltes ret og frihed OG at egeninteresser ikke lukrerer på den enkelte og fællesskabet.

Hvis staten breder sig for meget, får vi ufrihed, uretfærdighed og ansvarsløshed.
Hvis privatinteresser får magten, får vi junglelov og ulighed.

**Derfor er fordelingspolitik et vigtigt spørgsmål:
Hvem skal bage lagkagen og hvem skal spise den?
Med andre ord: Hvordan skal produktionen fordeles mellem privatsfæren og samfundet?
Hvem ejer med rette hvad?**

**Om retspolitik et lignende vigtigt spørgsmål:
Hvor begynder min ret og hvor ender min frihed?**

Disse to spørgsmål kan ikke afgøres ud fra følelser og fornemmelser og ej heller af politikere og partier, der har deres egne sær- og vælgerinteresser at tilgodese. Men alene ud fra etisk argumenterede overvejelser om, hvad der er godt og ondt – ret og uret. Hvad der er "loven over loven". *).

Kun på sådanne drøftelser bygges samfundet på det rette fundament – på klippegrund. Og kun således bliver bygningen ikke skæv.

*) Nogle vil sige: "Findes der en lov over loven?" Ja, vi har da f.eks. opnået næsten 100 % enighed om at mord, vold, tyveri, slaveri mm. ikke er i orden og at der er frihedsrettigheder, som er absolutte. Og at dette er sandt, også selv om et flertal eller et diktatur beslutter i strid hermed.

Opgaven for os er nu at udfinde, om der også gives sådanne "love over loven" på f.eks. det økonomiske og ejendomsretlige område. Dette kalder på drøftelser og argumenter – desværre fylder det ikke meget i politik og i medier.

DET DAGLIGE BRØD.

UDDRAG AF TALE HOLDT AF DR. VIGGO STARCKE I ODENSE I 1952.

De store, afgørende spørgsmål i tilværelsen er alle meget enkle, så enkle, at enhver kan forstå dem. De små detailspørgsmål er derimod ofte indviklede og somme tider vanskelige.

Lykkeligvis er det sådan, at store spørgsmål er større end små spørgsmål. Der er nogen, der ikke kan se det. De er så optagne af de små tings detaljer, at de overhovedet ikke kan se, at der er nogen store ting.....

Derfor: hvis vi vil tale til almindelige mennesker om store og evige ting, er det vigtigt at gøre sig klart, hvad vi mener med de enkle ord: ret og uret, retfærdighed, kærlighed og barmhjertighed.

Den menneskelige tanke kan klargøre indholdet af disse ord. Det afhænger af menneskehjertet, hvilke af dem vi vil følge

Ret

Hvis jeg har en arbejdsplads, en plet jord at dyrke, hvis jeg pløjer min mark, harver jorden, sår sæden, høster kornet, maler mit mel og bager mit brød – mit daglige brød – da er der en stemme inden i mig, som uvilkårligt siger: *Mit brød er mit!*

Har du også en arbejdsplads, hvor du kan få dit daglige brød, så siger du også: *Mit brød er mit!*

Vi føler, at dette er ret. Det er retfærdighedens begyndelse.

Selvretfærdighed.

Hvis det kun er mit eget lille brød og min egen lille ret, jeg er interesseret i, er det en snæver form for retfærdighed. Det er det, de gamle kaldte: farisæernes retfærdighed. Hvis vores retfærdighed ikke bliver større end farisæernes, når vi aldrig frem til den livsform, som vi er skabt til.

Retfærdighed.

Jeg ønsker adgang til en arbejdsplads og ret til det brød, jeg selv har skabt. Du ønsker også ret til dit eget brød. De fleste kender den stemme, der siger: *mit brød er mit!*

Men lytter vi efter, vil vi kunne høre en anden stemme, der siger: *gør imod andre, hvad du vil, at de skal gøre imod dig!* Denne stemme taler ikke om min ret alene, men også om din ret.

Det er en stemme, der ikke blot taler om menneskelig ret, men også om medmenneskelig retfærdighed. Den nøjes ikke med at sige: *mit brød er mit!* Den siger også:

Dit brød er dit!

Kærlighed

Derved skifter retten helt karakter. Den fyldes af en varme og medmenneskelighed og giver den et nyt indhold. *Dit brød er dit!* Det er kærlighed.

Der findes ikke større kærlighed end denne: at give andre mennesker den samme ret og de samme muligheder, som man selv ønsker, så de bliver i stand til selv at tjene deres eget daglige brød og forme deres liv og lykkes efter deres eget væsens lov.

Uretfærdighed

Hvis du har tjent dit brød ved dit eget arbejde, og jeg strækker min hånd ud og tager det, så ved vi alle, at det er tyveri eller røveri.

Dit brød er mit! Det er uretfærdighed.

Tyveri og røveri straffes efter loven. Derfor kan jeg prøve at opnå det samme på en anden måde. I gamle dage kunne jeg gøre dig til min slave. Under de nuværende samfundsforhold kan jeg gøre det på en mere høflig måde. Jeg kan eje den jord, jeg selv skal bruge. Men jeg kan også eje den jord, du og mange andre skal bruge. Bliver I derfor spærret ude fra adgang til jord, har I ikke noget sted at arbejde. Resultatet er arbejdsløshed.

Tidlig om morgenen kan jeg gå ud for at leje arbejdere til min vingård – arbejdere, der står ledige på torvet – og jeg kan sige til dem: se, I må gerne arbejde her, men jeg skal have resultatet af jeres arbejde. *Dit brød er mit!*

Resultatet er det samme: du gør arbejdet, og jeg nyder resultatet af dine anstrengelser. *Dit brød er mit!* Det er lovligt, men det er stadig tyveri, stadig røveri.

Lov og ret er ikke det samme, men de burde være det, og de bliver det en gang.

Barmhjertighed

Selv om du har adgang til en arbejdsplads, kan du få misvækst på din mark. Høsten kan slå fejl eller sygdom kan ramme dig, så du ikke kan skaffe det daglige brød til dig og dine.

Mit varme hjerte tilskynder mig til at hjælpe dig. Jeg tager så et brød og giver dig og siger:

Mit brød er dit! Det er barmhjertighed.

Nogle mennesker tror, at kærlighed og barmhjertighed er det samme. Det er det ikke. Barmhjertighed er en skøn og ophøjet følelse. Den er en del af kærligheden.

Barmhjertighed, almisse og hjælp kan være nødvendig overfor folk, der ikke kan hjælpe sig selv. Men det bedste er, hvis forholdene er sådan, at barmhjertighed er overflødig. Det bedste er hvis fattigdom, sult og arbejdsløshed ikke eksisterer. Barmhjertighed kan vi ikke undvære under katastrofer og i særlige tilfælde, men vi kan ikke nøjes med barmhjertigheden alene.

Den kan nemlig være farlig for mig. Hvis jeg er barmhjertig, risikerer jeg at tro, at jeg er et godt menneske. Det kan give

mig en falsk følelse af god samvittighed, hvis jeg forsøger at lindre nød, fattigdom og arbejdsløshed, uden at prøve på at finde eller fjerne de årsager, der fremkalder dem. Barmhjertighed kan også være farlig for dig. Den kan vænne dig til at leve af understøttelser på andres bekostning, så du til sidst betragter det som en ret. Din selvspekt lider skade og du kan få et knæk i din karakter.

Understøttelse

Høsten kan slå fejl og sygdom kan knække din arbejdsevne, så nød og mangel kommer til huse. Mit varme hjerte tilskynder mig til at hjælpe dig, men min kolde hjerne tilråder mig at gøre det på en måde, så jeg ikke selv skal bringe for store ofre. Derfor går jeg til min nabos hus, ind ad bagdøren, tager hans brød og giver det til dig, mens jeg siger:

Hans brød er dit!

Det er det, vi kalder sociallovgivning, velfærdsordninger, og alt det.

Det er forvrænget barmhjertighed i den forstand, at jeg søger at hjælpe min næste ved at øve uret mod min nabo. I sin organiserede form er det blevet en politisk undskyldning for at undgå at fjerne de årsager, der i dag gør hjælpen nødvendig.

Det korrupperer det politiske liv, så det synker ned til at blive en kamp mellem klasser og partier om at vinde magt: magt til at udskrive skatter hos en del af befolkningen og magt til at uddele dem som understøttelser til en anden del af befolkningen. Erfaringen viser, at du ofte stemmer på den, der uddeler understøttelse, og ikke på den, der betaler den.

Fællesskab

Samfundet bygger på samarbejde. Sluttes vi os sammen i frihed, i gensidig tillid under fri kontrakt, bliver vi i stand til at frembringe mere brød, bedre brød. Vi kan frivilligt give alt, hvad vi ejer, til det fællesskab eller den menighed, vi tilhører.

Vort brød er vort! Det er fællesskab.

Sker det frivilligt, er det godt.

FRIVILLIGE BIDRAG

kan indbetales af medlemmer, sympatisører og modtagere af bladet på MobilePay 468370 eller konto 8401-1133489.

Bidrag anvendes til arbejdet i almindelighed, medmindre man specifikt anfører, at det skal anvendes alene til udsendelsen af "Ret og Frihed".

Givere vil blive nævnt i nyhedsbrevene med navn og beløb, medmindre man i meddelelsesfeltet indfører ordet "ANONYM"

Vi har med tak modtaget flg. generelle bidrag siden sidste oversigt pr. juni 2023:

Ebbe Nygaard 200 kr., Anonym 500 kr., Anonym 500 kr., Kristian Lund Rasmussen 400 kr. I alt 1.600 kr. TAK

Vi har ikke modtaget bidrag specifikt til Ret og Frihed siden sidste oversigt.

Tidsskriftet er **et forum** for interesserede i georgisme og retsliberalisme i Danmark, hvor der er plads til artikler, debat, kommentarer, spørgsmål, oplysning og indlæg mv. fra alle læsere. Alle er velkomne til at bidrage – også kritisk.

Tidsskriftet sendes til 1) Retsliberalt Forums medlemmer og følgere 2) Retsforbundets medlemmer og følgere. Der er tale om i alt 430 "abonnenter" – vi bliver langsomt flere. Hertil kommer offentliggørelse på diverse hjemmesider og Facebook-grupper, der har tilknytning til udgiverne. Foruden de forskellige indlæg er der en medlemsrubrik: "Nyt fra Retsforbundet".
Redaktion: Leif G. Andreassen og Thorkil Sohn (ansvarshavende efter loven).

Indlæg er ikke nødvendigvis dækkende for hverken Retsforbundet eller Retsliberalt Forums ideer.

Input til næste nummer af RET OG FRIHED, som forventes udsendt i november - bedes sendt **senest 20. oktober 2023** til Thorkil Sohn, Bildtsvej 26, 6950 Ringkøbing, tlf. 9749-5407, mail: retsforbundet@mail.dk

Du kan på retsforbundet@mail.dk også tilmelde dig som modtager af tidsskriftet og foreslå nye modtagere – som vil få en neutral forespørgsel om, hvorvidt dette er OK. Og samme steds kan du også **afmelde dig**. Selv om politiske partier er undtaget fra markedsføringsloven (dvs., at det er lovligt at sende materiale uopfordret), sletter vi **pr. kulance** enhver, der ønsker det.

Modtager du tidsskriftet pr. post – send evt. mail for billigere forsendelse.

Vi overholder alle persondataregler (GDPR) og opbevarer kun oplysninger, som er nødvendige af hensyn til foreningernes virke (gælder medlemmer) og nødvendige kontaktoplysninger (gælder modtagere af vore forsendelser)

Du kan på dette link se vores redegørelse herom:

<https://www.dropbox.com/s/hyn40yratqfyopy/Opbevaring%20af%20personoplysninger.docx?dl=0>

Det bedste sted at læse alle foregående udgivelser er <https://retsliberal.dk/arkiv/nyhedsbreve>

Aviser og andre er velkomne til at publicere artiklerne helt eller i uddrag eller som referat/kommentar – mod angivelse af kilden.

Med venlig hilsen

Udgiverne.

Baggrundsviden og bestilling af pjece.

I øvrigt kan du kigge på www.retsliberal.dk eller <https://www.retsforbundet.dk/> - hvis du vil vide mere.

Eller Facebook: <https://www.facebook.com/retsforbundet.dk>

Prøv også Per Møller Andersens (bestyrer af Henry George Biblioteket) private side: www.grundskyld.dk

Og der er en guldgrube at hente på Henry George biblioteket: <https://bibliotek1.dk/>

Du kan også se en række retsstatsvideoer på <https://www.youtube.com/@thorkilsohn7247/playlists> (Vælg playliste: Politik).

Og så links til en organisation, som historisk har ligget os nær: JAK-Danmark: <https://www.jak.dk/>

Der er i lavet en Ph.d. Københavns Universitet – SAXO instituttet af Asger Refsing: LIBERAL UTOPIISME I EN RADIKAL BRYDNINGSTID – GEORGISMENS UDVIKLING OG INDFLYDELSE I DANMARK MELLEM 1880 OG 1922.

Den kan – med forfatterens tilladelse – downloades her: <https://www.dropbox.com/scl/fi/ivyjadbsry5jcp1xfwk40/Asger-Refsing-Bacheloropgave-2023.pdf?rlkey=xyq1ho6ezmjpyppsut9lt5jzd&dl=0>

Alle modtagere af "Ret og Frihed"- dvs. såvel interesserede modtagere af bladet som medlemmer af Retsforbundet – der vil hjælpe med at udbrede kendskabet til bladet og til Retsforbundet, kan gøre dette ved at uddele en pjece.

Pjecen giver oplysning både om, hvordan man kan melde sig som "interesseret" og få "Ret og Frihed" gratis og om, hvordan man kan melde sig ind i Retsforbundet.

Pjecen findes i TO udgaver – en LILLE a-5 folder på 4 sider og en STOR a-5 folder på 8 sider, hvoraf de 4 er identiske med den lille. Og de kan bestilles gratis på mail: retsforbundet@mail.dk Skriv venligst antal og om det er LILLE eller STOR udgave samt forsendelsesadresse.

Pjecerne giver en ret grundig indføring i sagen og er måske bedst egnede til interesserede i samfundsspørgsmål.

Pjecerne kan downloades her, hvis du vil se teksten i foreløbig layout, inden du evt. bestiller i endelig layout, som udføres professionelt af "Hee Offset".

LILLE PJECE: <https://www.dropbox.com/scl/fi/q9qqdoue5on0t64xpyr45/Retsforbundet-folder-LILLE.docx?rlkey=gcsvha7euwh60tse14m368a2a&dl=0>

STOR PJECE: <https://www.dropbox.com/scl/fi/9e76k0lxj0dx1acqbn33u/Retsforbundet-folder-STOR.docx?rlkey=6juj13v3qlhtndag1u39m1k&dl=0>

Der påtænkes omkring jul at supplere med en flyer med et meget enkelt og letlæst indhold.

FORENINGSNYT FRA RETSFORBUNDET.

Generel information.

Retsforbundet er en forening med det formål "at søge retsstaten gennemført i overensstemmelse med de retsliberale og georgistiske ideer, som fremført af især Henry George, C. Lambek og Severin Christensen og som udtrykkes i slagordene: Fuld Grundskyld – Personlig Frihed – Frihandel – Statsmagtens Begrænsning og i forbundets ideoprogram" og vi "virker gennem studiekredse, debatmøder, udgivelse af hjemmesider, pjecer og tidsskrifter, agitation, folkeoplysning, påvirkning af partier o. lign. med henblik på at opnå tilstrækkelig tilslutning til at søge politisk indflydelse gennem selvstændig opstilling."

Denne brede formulering betyder, at Retsforbundet peger på en retning at gå i - for at nå til et retfærdigt og frit samfund for alle. Og dermed giver plads til divergerende opfattelser om den helt præcise rutevejledning og om

målets helt nøjagtige placering. Derfor hilser vi alle velkomne, hvis opfattelserne ligger "indenfor skiven". Vi har en ramme eller en "trosbekendelse", som kan "forkyndes" på flere måder. Men vi ønsker også en debat om, hvad der er den helt rigtige rute og det helt nøjagtige mål. Nødvendigheden heraf stiger, hvis det lykkes os at komme i gang med rejsen. Før det kan ske, skal vi have samlet en noget større gruppe, som overhovedet ønsker at drage afsted.

Medlemskab er således åben for alle, der har sympati for vore ideer. Man kan derfor også være medlem af et politisk parti og alle mulige andre foreninger samtidigt – i al fald så vidt det står til os.

Medlemskab koster 100 kr. om året. Om du "bare" vil støtte eller deltage mere aktivt er helt op til dig selv. Se "rammen" nedenfor.

Der er afholdt bestyrelsesmøde i Retsforbundet lørdag d. 12. aug. 2023 i Stenderup v/ Haderslev.

Her meddeles et forkortet referat.

Økonomi: Budgettet overholdes.

Hvervepjece: Der var en livlig debat om emnet. Der vedtoges dog en foreløbig pjecer – så vi i det mindste har noget og så kan indholdet senere ændres/forbedres. Der var nemlig et udbredt ønske om at lave bedre (og kortfattede) pjecer eller flyers.

Digitale platforme: Vores hjemmeside og Facebook-side fungerer ikke optimalt og der arbejdes på forbedring.

Der er ryddet op i kælderen på vort kontor på Lyngbyvej 42 i Kbh. Tak til Vagn Christensen og Mette Langdal. Der er ikke aktuelle planer om at afhænde ejendommen.

Næste bestyrelsesmøde afholdes efter nærmere aftale op mod jul.

KONTINGENT TIL RETSFORBUNDET 100 KR.

kan indbetales på MobilePay 468370 eller konto 8401-1133489. Husk at anføre navn og mail eller adresse.